

FINANSDEPARTEMENTET
103 33 STOCKHOLM

DATUM 2012-05-14
DNR D1.1-0118/2012
ER REFERENS Fi2012/1100

Remissyttrande över Förbättrad konkurrens på lika villkor i kontantbranschen

Brottsförebyggande rådet (Brå) har fått Skatteverkets hemställan *Förbättrad konkurrens på lika villkor i kontantbranschen* på remiss.

Brå tillstyrker förslagen och anser för det första att kassaregistren väsentligt försvårat större skattebrott. Vissa gärningspersoner har visserligen kapacitet att ändra sina brottsupplägg för att fortsatt få ut svarta pengar, men det har blivit både dyrare och mer komplicerat. Kassaregister medför att färre personer klarar av en sådan "anpassning". För det andra betonar Brå att kassaregistren fyller sin kanske viktigaste funktion genom att förebygga och minska risken för "oavsiktliga" bokföringsbrott.

Kassaregister förhindrar och försvårar skattebrott som rör större belopp

I rapporten *Storskaliga skattebrott – en kartläggning av skattebrottslingens kostnader* (Brå 2011:7, t.ex. s.74f) konstateras att det storskaliga svartarbetet särskilt bland restauranger och mindre butiker har försvårats på grund av framför allt kassaregistren och Skatteverkets kontrollbesök. Bland annat intervjuade gärningspersoner berättar att det blivit svårare att ha alltför stora svartkassor, något de uppfattade vara betydligt vanligare innan kassaregistrens tid.

Samtidigt är det viktigt att inte ha en övertro på kassaregistrens förmåga att förhindra skattebrott. Vissa aktörer hade för att kringgå registren övergått till underentreprenadkedjor, som liknar uppläggen med svartarbete inom byggbranschen. Det kan handla om att ett bolag står för lokalen, ett annat för maten, ett tredje för eventuell underhållning, ett fjärde har hand om dörren osv. Om syftet med dessa upplägg endast är att få fram svarta pengar är det dock tämligen arbetskrävande och med alla inblandades ersättningar förhållandevis dyrt. Det innebär att dessa komplicerade förfaranden knappast är en möjlig väg för de företagare som vill fuska. I synnerhet inte de företag som Skatteverket nu föreslår ska omfattas av skyldigheten att ha kassaregister.

Ytterligare ett problem som nämns i Brå:s rapport är att det finns manipulerande programvara även för de nya kassaregistren. En klar fördel för Skatteverket är dock att dessa program kan användas med kassaregister som endast säljs av vissa aktörer och att det därmed genom tredjemansrevisioner går att identifiera kunderna. Dessutom går det att på teknisk väg identifiera vad som har manipulerats. Med andra ord ökar användningen av manipulerande programvara upptäcktsrisken och gör det enklare för Skatteverket att identifiera gärningspersoner som begår avsiktliga brott.

Kassaregistrens främsta bidrag är att förebygga bokföringsbrott

I sin promemoria lyfter Skatteverket att kassaregister också har positiva bieffekter för företagen. Bokföringen tar mindre tid och håller högre kvalitet. Brå bedömer att detta egentligen är det starkaste argumentet för kassaregister. Forskning visar att många företagare

som döms för bokförings- och/eller skattebrott egentligen hamnat i brottslighet till följd av personliga problem och kriser eller inkompetens i bokförings- och budgetfrågor (se bl.a. Korsell, *Bokföringsbrott – en studie i selektion*, Stockholms universitet, 2003). Dessa brott kan med hjälp av kassaregister förebyggas helt då programvaran i praktiken gör en hel del av det dagliga arbetet med bokföringen. I andra fall upptäcks bokföringsbrotten tidigare, med mindre skatteskulder och lindrigare brottsrubriceringar som följd.

Detta yttrande har fattats av undertecknad myndighetschef. Vid den slutliga handläggningen deltog enhetschefen Lars Korsell, enhetsrådet Johanna Skinnari, föredragande, och juristen Anna Saarikoski.

Erik Wennerström

Johanna Skinnari